

Hugo Huighens

Hugo Huighens waar ‘n jonge fan amperan elf jaar. Feul geluk had-y in syn leventsy nag niet had. Hy waar ‘n paar jaar naar ‘t dorpskoaltsy fan Kijfhoek weest, dat is soa, maar dan allenig winterdâgs. Hugo had ‘t op skoal wel fijn fonnen, hij mocht graag wat wete en wat lere. Derdeur kon-y nou ‘n bitsy leze en skrive.

In ‘t foorjaar most-y met syn hait en syn jongere broertsy na de boer om boantsys en orten in ‘e gatten te douwen, die ‘t syn hait met ‘n boortsy in ‘e grônd maakt had. Seumerdâgs bleef-y de hele seumer op ‘t lând en in ‘e hêst hadden se skreppen om alle gewassen weer op ‘e tiid fan ‘t lând te krijen. Maar die tiid waar over. Syn hait waar sturven en syn mim sat nou allenig met vijf klaine kyndtsys. Hugo waar de oudste en most nou de kost ferdiene. Dat slaagde him maar min. De boeren hadden gyn ferlet fan soa ‘n klain onderkrúppertsy nou at de hait d’r niet meer bij waar. Hugo syn mim prebeerde der wat bij te verdienen deur met de bôlkorf fan de bakker bij de deuren lâns te súttelen. Maar ‘t waar en bleef ‘n aarmoedige boel. De leste winter hadden se ‘t koud had in hur sigerige hússy al hadden se nag soa prebeerd om de gatten te stoppen met rivierklaai en stront fan de peerden, die ‘t op ‘e dyk sketen hadden.

In ‘t lest fan de winter, begin 1505 waar de dorpsomroeper deur ‘t dorpy gaan en hadde ferkondigd dat de heer Thomas Beuckelaar, skout fan Dordrecht en rentmeester fan Holland, manfolk socht. Mânly die ‘t met him, syn skoanheit en syn twee swagers Jacob en Dirk Oem van Wijngaarden metgaan wouwen naar ‘t noorden om der in de klaai te skeppen. Niet een wist wat dat inhode. Thomas Beukelaar waar ‘n gewichtig en geleerd heer, die ‘t heel wat in ‘e melk te brokken hadde. Hij had ‘n man in dienst, Georg Teichgraber, die ‘t brûgen make kon en diken. Die diken liet-y er de erbaaiers soa hoog make dat der gyn see- en rivierwater meer over hine kon. ‘n Heel eand feerderop in Seeland hadden se brûgen en diken boud, dat wist elkeneen. Maar nou worde d’r praat over ‘t noorden. Fryslân. Wer laai dat alhelendal? Neffens de dorpsomroeper mosten de mânly die ‘t belangstelling hadden bijnader komme in de herberg fan Wijngaarden, teugenover ‘t groate slot fan de deftige family. Mim had wel sien dat Hugo skerp sat te lústeren na de dorpsomroeper. ‘t Begroate hur om hur seun, dat die nou al inenen soa groot weze most. Hij waar op ‘t lest nag maar ‘n kynd. ‘Sil ik der fanaven ‘s kike, mim?’ froeg Hugo. Mim most ‘n traan wegfege foor se saai: ‘Kike kin altyd, maar ik sou niet graag wille, datstou bij my weggaast.’

Se trok Hugo na hur toe en aaide him over ‘t haar. ‘Bist soa ‘n beste jonge, ‘saai se, ‘krekt dyn hait.’ Doe gâf se him ‘n tût. In de herberg waar ‘t wêrm. Smout súvver. ‘n Prot mânly en jonges hadden gehoor geven an de oproep fan Thomas Beuckelaar. ‘t Waar op ‘t lest ‘n minne tiid en ‘t werken an diken betaalde goed, dat waar algemeen bekind. Wat kon ‘t de meesten dan skele wer ‘t se hine mosten. Alleaar kregen se ‘t eerste slokky fergeefs. Ok Hugo kreeg ‘n bekertsy brandewyn in ‘e hannen doud. Doe ‘t-y d’r fan proefde en ‘n beste slok nam, brânde ‘t ‘m raar in ‘e strot. Maar hy sette deur en dronk ‘t hele bekertsy leeg. ‘t Waar fergeefs op ‘t lest en hij foelde him nou ‘n hele kerel. De koppelbaas fan Thomas Beuckelaar deed ‘t woord en fertelde dat d’r ‘n dyk anlaid worre sou in ‘t noorden fan Fryslân. Beuckelaar en de family fan syn frou Margaretha, hadden ‘t werk metnander annommen en nou mosten se manfolk met hê om ‘t werk te doen.

MeertaligHyd

Kemissy MeertaligHyd

Maklik werk, noemde hij 't. Se hoefden allenig maar klaai fan 't ene plak op 't andere te bringen. Se souwen 't manmachtig doen. Hij wou graag soa'n seuwen à achthondert man metnander hèn. Gesônde mânly, dat wel. Ouwere en dimpige fielen ôf. 'n Stive poat hinderd lykwels niks, at-y 'm d'r maar goed met rêde kon. En kines ônder de twaalf jaar fielen ok ôf. 't Waar al kreeg Hugo 'n klap met 'n natte dwail om 'e oren. Hij waar te jong! Wel blinder, dat fiel 'm goed ôf. Hy waar al alhelendal anstoken deur 't wervende praat fan de opsichter. Hy sâg himsels al skeppen met 'n gloednij skeppy. Hij waar wel klain, maar goed sterk en taai. 't Leek 'm wel goed toe âns, der in 't noorden of wer't dat Fryslând ok maar lêge mocht. En 't ferdiende goed. Twee-en-'n halve stúvver daags. Ses dagen in 'e week, dat smet 15 stúvvers op. Dat tikte mooi an, der kon-y mim wel wat fan sture. 't Waar de bedoeling dat de dyk in een seumer anlaid worre sou.

Derna konnen de meesten wel weer na huus, saai de foorman. Wie't wou kon dan nag feerder grave an sloaten en faarten. Foor onderdak worde sorgd. Timmerloi waren al foarút sturd om barakken te bouwen en sommige frôly gongen met om foor de mânly 't eten te koken. 'Dan kin mim ok wel met,' soa skoat 't deur Hugo hine. Dan konnen se mooi metnander gaan. Mim kon goed etenkeke. Maar die gedachte worde forteneenen de booiem insloegen deur de koppelbaas. D'r mochten wel troude frôly met maar se mochten nag gyn kines hèn of in ferwachting weze. De mânly om Hugo hine begonnen wat te gnizen en rumoerig te worren. Hij hoorde 'n paar jonge kerels sêgen, dat se dan foordat se fort gongen nag wel even trouwe souwen. De koppelbaas sette d'r faart achter. Wie't u al wiste dat-y met gong, kon dalik syn naam sette. Hij sette der dan 'n krússy achter en ston de overeenkomst fast. En wie't syn naam opskreef kreeg dalik 'n tweede bekertsy wyn. Weer fergeefs. Hugo wrotte him tussen de mânly deur na foren. Hij wou met. Twaalf jaar of gyn twaalf jaar. Hy wou en sou geld ferdiene foor syn mim. 'Bistou al twaalf jonge?' froeg de opsichter wifelend doe't-y Hugo sâg. Hugo knikte, pakte de gânzefeer en tekende folút syn naam. Hij sette der sels wis 'n krússy achter. 'Ja, dou kînst wel goed skrive,' knikte de opsichter tefreden.' Der op 't Frise lând silst wel omhoog skiete,' lachte-y.

'n Paar dagen later gongen der tien sailskippy's achternander fan Wijngaarden, Altena en Kijfshoek richting 't noorden. Folladen met flinke mânly. Hugo ston der klain tussenin.

Fastbesloaten om 't goed te doen. Syn mim ston op 'e kaai te wuiven en te gúllen.

Se hewwe nander nooit weer sien.

Simy Sevenster